

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA**

**GINČŲ TARP ŪKIO SUBJEKTŲ, TEIKIANČIŲ ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ TINKLUS IR
(AR) PASLAUGAS, SPRENDIMO KOMISIJA**

**SPRENDIMAS
DĖL UAB „TELE2“ IR UAB „LINKOTELUS“ GINČO**

2014 m. balandžio 1 d. Nr. (53.28) GPS - 5
Vilnius

Ginčų tarp ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, sprendimo komisija (toliau – Komisija), sudaryta Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2013 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. 1V – 56 „Dėl ginčų tarp ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, sprendimo komisijos sudarymo“, susidedanti iš Henriko Varno (direktoriaus pavaduotojas, Komisijos pirmininkas), Gintarės Lapkauskienės (Teisės departamento direktorė, Komisijos pirmininko pavaduotoja), Augučio Čėsnos (Radijo ryšio departamento direktoriaus pavaduotojas), Viktoro Syruso (Elektroninių ryšių departamento direktorius), Edžio Urbanavičiaus (Inspektavimo skyriaus vedėjas), sekretoriaujant Rolandui Brukštui (Elektroninių ryšių departamento Tinklų ir prieigų skyriaus vedėjo pavaduotojas), 2014 m. balandžio 1 d. posėdžio metu rašytinio proceso tvarka susipažinusi su ieškovo UAB „Tele2“ (įmonės kodas 111471645, Sporto g. 7A, 09200 Vilnius) (toliau – Ieškovas) 2013 m. rugpjūčio 9 d. prašymu išspręsti ginčą (toliau – Prašymas), atsakovo UAB „Linkotelus“ (įmonės kodas 125646695, A. Vivulskio g. 7, 03162 Vilnius) (toliau – Atsakovas) 2013 m. rugpjūčio 29 d. gautu atsiliepimu (toliau – Atsiliepinimas), kita ginčo šalių pateikta bei nagrinėjant ginčą surinkta papildoma medžiaga,

n u s t a t ė:

Prašyme Ieškovas nurodė, kad Ieškovas ir Atsakovas nėra sudarę tinklų sujungimo sutarties, todėl Ieškovo tinkle inicijuoti skambučiai Atsakovo tinkle yra užbaigiami siunčiant juos į Atsakovo tinklą tranzito būdu per operatoriaus TEO LT, AB tinklą. Ieškovui yra taikomos šios skambučių užbaigimo Atsakovo tinkle kainos: 0,0794 Lt/min. (ne piko metu) ir 0,1420 Lt/min. (piko metu), iš kurių 0,0169 Lt/min. tenka operatoriui TEO LT, AB už skambučių srauto tranzito paslaugas.

Ieškovas taip pat nurodė, kad kreipėsi į TEO LT, AB su prašymu paaiškinti, kodėl Ieškovui skambučių užbaigimui Atsakovo viešajame judriojo ryšio tinkle yra taikomi 0,0794 Lt/min. ne piko metu ir 0,1420 Lt/min. piko metu tarifai, o ne 0,036 Lt/min. tarifas bei paprašė juos pakeisti į 0,036 Lt/min. tarifą, kuris didelę įtaką turintiems ūkio subjektams buvo nustatytas Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 1V-1899 „Dėl laikinųjų priemonių ūkio subjektams UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir UAB „Tele2“, turintiems didelę įtaką balso skambučių užbaigimo ūkio subjektų UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“, UAB „Tele2“ viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose, nustatymo“ (toliau – Įsakymas), atsižvelgus į Europos Sąjungos valstybių narių, įdiegusių BU-LRAIC (angl. *Bottom Up Long Run Average Incremental Costs*) sąnaudų apskaitos modelį pagal 2009 m. gegužės 7 d. Europos Komisijos rekomendacijos 2009/396/EB dėl skambučių užbaigimo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose tarifų reguliavimo ES (OL 2009 L 124, p. 67) (toliau – Rekomendacija) reikalavimus, skaičiavimų rezultatus, taikant kainą ne aukštesnę nei tokių Europos Sąjungos

valstybių narių apskaičiuotų BU-LRAIC sąnaudų vidurkis. Ieškovas nurodė, jog TEO LT, AB skambučio užbaigimo Atsakovo tinkle tarifus koreguoti atsisakė (Prašymo priedas Nr. 2).

Ieškovo nuomone, 0,0794 Lt/min. ne piko metu ir 0,1420 Lt/min. piko metu skambučių užbaigimo Atsakovo tinkle tarifai yra nepagrįsti bei keistini dėl šių priežasčių:

1. Atsakovo taikomi 0,0794 Lt/min. (ne piko metu) ir 0,1420 Lt/min. (piko metu) tarifai nėra pagrįsti Atsakovo patiriamomis sąnaudomis, įskaitant protingą investicijų grąžą. Nepaisant to, kad Atsakovas nėra pripažintas didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu bei Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) nėra priėmusi jokių privalomų įpareigojimų dėl skambučių užbaigimo kainų Atsakovo atžvilgiu, tačiau siekiant, jog skambučių inicijavimo kainos galutiniams paslaugų gavėjams būtų kuo mažesnės ir konkurencija skambučių inicijavimo rinkoje būtų kuo didesnė, negali būti skirtingų skambučių užbaigimo kainų taikymo, nes skirtingos skambučių užbaigimo kainos atitinkamai gali nulemti ir skirtingas bei didesnes skambučių inicijavimo kainas galutiniams paslaugų gavėjams, tuo iškreipiant rinką, dėl ko galiausiai bus pažeisti galutinių paslaugų gavėjų interesai.

2. Tarnybos Įsakymu nustatyta didelę įtaką turintiems ūkio subjektams UAB „Omnitel“, UAB „Bitė Lietuva“ ir Ieškovui balso skambučių užbaigimo kainų viršutinė riba, t.y. 0,036 Lt/min, buvo apskaičiuota atsižvelgiant į Europos Sąjungos valstybių narių, jau įdiegusių BU-LRAIC sąnaudų apskaitos modelį pagal Rekomendacijos reikalavimus, vidurkį. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad valstybių narių, įdiegusių BU-LRAIC sąnaudų apskaitos modelį, kainos buvo apskaičiuotos vertinant efektyviai rinkoje veikiančių operatorių sąnaudas, dėl ko pagrįstai galima teigti, kad Įsakymu nustatyta viršutinė skambučių užbaigimo kainos riba atspindi efektyvaus operatoriaus sąnaudas arba yra labai artima. Kaip minėta, Atsakovo kainos yra net 3 kartus didesnės už Europos Sąjungos valstybių narių, įdiegusių BU-LRAIC apskaitos modelį, vidurkį, kas Ieškovui leidžia pagrįstai abejoti Atsakovo taikomos kainodaros pagrįstumu. Net jei Atsakovas įrodytų, kad jo taikomos skambučių užbaigimo kainos yra pagrįstos sąnaudomis, akivaizdu, kad tokios kainos neatitiktų protingumo kriterijų, nes yra net tris kartus didesnės nei Europos Sąjungos valstybių narių, įdiegusių BU-LRAIC apskaitos modelį, vidurkis, kas patvirtintų teiginį, jog Atsakovas veikia neefektyviai, dėl ko nukenčia galutiniai paslaugų gavėjai.

3. Viešai skelbiama skambučių inicijavimo kaina piko metu Ieškovo tinkle yra daugiau nei 5 kartus mažesnė nei skambučių užbaigimo kaina Atsakovo tinkle, dėl ko yra sudaromos prielaidos dirbtiniam srautui generuoti bei uždirbti pinigų iš kainų skirtumo.

4. Ieškovo skambučių srautas piko metu į Atsakovo tinklą per laikotarpį nuo 2012 m. lapkričio mėnesio iki 2013 m. balandžio mėnesio išaugo net tris kartus (Prašymo priedas Nr. 3). Nepaisant to, kad naudojimas paslaugomis elektroninių ryšių sektoriuje turi bendrą augimo tendenciją, tačiau toks spartus ir didelis augimas leidžia pagrįstai abejoti, ar Atsakovas dirbtinai negeneruoja paslaugų srauto, siekdamas pasipelnyti iš skambučių inicijavimo ir skambučio užbaigimo kainų skirtumų, juolab, kad viešai skelbiama skambučių inicijavimo kaina piko metu Ieškovo tinkle yra daugiau nei 5 kartus mažesnė nei skambučių užbaigimo kaina Atsakovo tinkle. Tokie kainų skirtumai sudaro prielaidas piktnaudžiauti savo teisėmis bei generuoti srautą ir atitinkamai pajamas neteisėtomis priemonėmis.

2013 m. rugpjūčio 29 d. Tarnyba gavo Atsiliepimą, kuriame Atsakovas nurodo, kad, atsižvelgiant į tai, jog Ieškovas Prašymą grindžia Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERĮ) 2 straipsnyje nurodytu veiksmingos konkurencijos užtikrinimo ir nediskriminavimo principu, nėra aišku kaip išskirtinių kainų taikymas Ieškovo atžvilgiu (Atsakovo žiniomis, kiti judriojo ryšio operatoriai nėra pateikę analogiškų prašymų Tarnybai) prisidės prie veiksmingos konkurencijos užtikrinimo ir nediskriminavimo principo įgyvendinimo.

Atsakovas Atsiliepime taip pat patvirtino, jog neturi tiesioginio elektroninių ryšių tinklų sujungimo sutarties su Ieškovu ir nurodė, jog 2013 metais Ieškovas inicijavo derybas dėl tokios sutarties sudarymo. Atsakovas teigia, jog derybas Ieškovas inicijavo tik 2013 metų liepos mėnesį, o 2013 m. liepos 5 d. (t.y. nesulaukus net pirmo paties Ieškovo suplanuoto susitikimo dėl tiesioginio elektroninių ryšių tinklų sujungimo sutarties) Ieškovas ėmėsi vienašališkų veiksmų ir nutraukė savo paslaugų gavėjams galimybę skambinti į Atsakovo tinkle įdiegtus negeografinius telefono ryšio

numerius. Tokia galimybė buvo atnaujinta 2013 m. liepos 16 d. Atsakovas nurodo, kad per tą laikotarpį jis neteko reikšmingo skaičiaus savo klientų, besinaudojusių Ieškovo paslaugomis, ir netgi po galimybės vėl skambinti iš Ieškovo tinklo į Atsakovo tinkle įdiegtus negeografinius telefono ryšio numerius atstatymo, skambučių srautas šia kryptimi reikšmingai sumažėjo, dėl ko Atsakovas patyrė ir tebepatiria reikšmingus nuostolius. Atsakovas nurodo, kad dalyvavo visuose susitikimuose dėl tiesioginio elektroninių ryšių tinklų sujungimo, tačiau derybos nuolat strigdavo dėl Ieškovo nelanksčios pozicijos. Nepaisant to, Atsakovas nurodo, kad yra pasirengęs derybas tęsti.

Atsakovas atkreipia dėmesį, kad neturi jokių galimybių ir nesiekia turėti įtakos Ieškovo kainodarai ir sprendimams dėl skambučių inicijavimo kainų ir kad Atsakovui nesuprantama, kaip Ieškovo komerciniai interesai ir jo pasirinkta rinkodaros strategija galėtų būti pagrindu priimti privalomus sprendimus kitų rinkoje veikiančių ūkio subjektų atžvilgiu. Atsakovas pažymi, kad Ieškovas pateikė Komisijai akivaizdžiai pasenusius duomenis apie balso skambučių, siunčiamų iš Ieškovo tinklo į Atsakovo tinkle įdiegtus negeografinius telefono ryšio numerius, srautus, nes dėl 2013 m. liepos mėnesį Ieškovo vykdytų veiksmų šie srautai yra ženkliai sumažėję. Be to, Atsakovo nuomone, sėkminga ūkio subjektų veikla (o kiekvienas šioje rinkoje veikiantis ūkio subjektas siekia populiarinti savo paslaugas tarp paslaugų gavėjų ir siekia didesnių skambučių srautų į savo tinklą ir iš savo tinklo) negali būti pagrindu riboti tokio ūkio subjekto teises konkurento naudai.

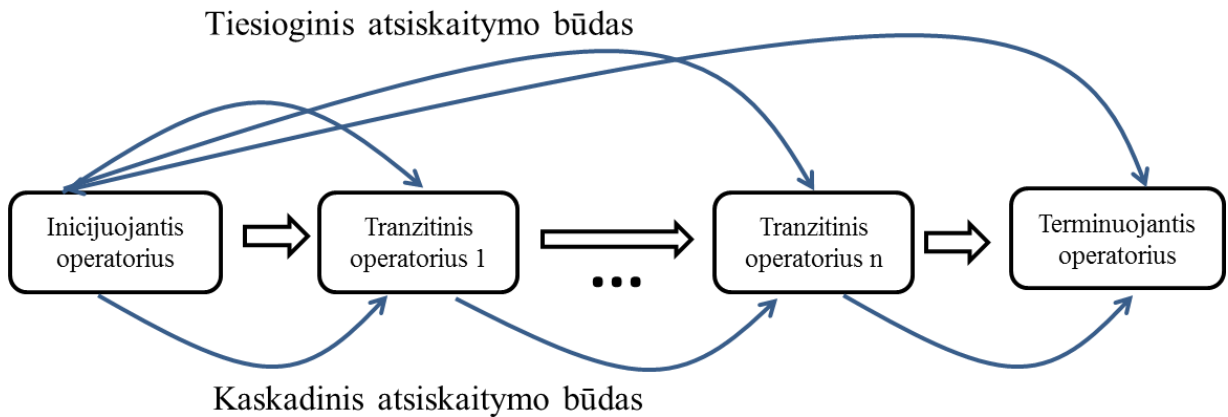
Atsakovas taip pat nurodo, kad pastaruojų metu nedarė jokių savo teikiamų paslaugų kainų pakeitimų, o skambučiai iš Ieškovo tinklo į Atsakovo tinklą priimami jau ilgą laiką ir anksčiau jokio nepasitenkinimo Ieškovas neišreikšdavo. Atsakovas pažymi, kad iš Ieškovo nėra gavęs jokių oficialių pretenzijų ar bent informacijos apie kokius nors nesąžiningos veiklos, generuojant skambučių srautą atvejus ir nurodo, kad Ieškovo veiksmai kreipiantis į Tarnybą ir pateikiant nepilną ir nekorektišką informaciją apie bendrovių tarpusavio santykius gali būti dalimi jų plano pristatyti Atsakovui sutarties sąlygas, kurios būtų akivaizdžiai naudingos tik Ieškovui. Atsakovo nuomone, nepagrįstas yra ir Ieškovo reikalavimas taikyti tokiai mažai bendrovei kaip Atsakovas taisykles, analogiškas toms, kurios yra taikomos pagrindiniams rinkos dalyviams, t.y. Ieškovui, UAB „Omnitel“ ir UAB „Bitė Lietuva“. Tuo labiau, kad pats Ieškovas savo Prašyme pripažįsta, jog Atsakovas nėra pripažintas didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu, o Tarnyba nėra priėmusi jokių privalomų įpareigojimų dėl skambučių į Atsakovo tinkle įdiegtus negeografinius telefono ryšio numerius užbaigimo kainų. Atsižvelgdamas į išdėstytą, Atsakovas mano, kad nėra jokio pagrindo tenkinti Ieškovo Prašymo.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Ginčo nagrinėjimo metu surinkti įrodymai ir šalių pateikti argumentai nagrinėtini tik konkrečių Ieškovo reikalavimų ribose. Ieškovas Prašyme reikalauja Komisijos įpareigoti Atsakovą už kiekvieną minutę, inicijuotą Ieškovo tinkle ir persiųstą į Atsakovo tinklą, Ieškovui taikyti Įsakymu, atsižvelgus į Europos Sąjungos valstybių narių, įdiegusių BU-LRAIC sąnaudų apskaitos modelį pagal Rekomendacijos reikalavimus, skaičiavimų rezultatus, nustatytas kainas ne didesnes nei 0,0360 Lt/min.

Tiek Ieškovas, tiek Atsakovas patvirtino, jog šalys nėra sudariusios tiesioginio elektroninių ryšių tinklų sujungimo sutarties, o skambučių srautais keičiasi per tranzitinį operatorių TEO LT, AB. Komisija atkreipia dėmesį, jog kai skambučio perdavime nuo inicijuojančio iki užbaigiančio operatoriaus dalyvauja ir tranzitinis operatorius, galimos kelios atsiskaitymo už paslaugas alternatyvos, pavyzdžiui, tiesioginis arba kaskadinis atsiskaitymo būdai (žr. pavyzdį). Naudojant tiesioginį atsiskaitymo būdą, skambutį inicijuojantis operatorius atskirai atsiskaito su kiekvienu skambučio perdavime dalyvaujančiu operatoriumi pagal sutartą kainą. Tačiau praktikoje šis būdas yra beveik netaikomas dėl didelių tokio atsiskaitymo administravimo sąnaudų (ypač, jei perduodant skambutį dalyvauja daug operatorių) bei dėl sudėtingo įgyvendinimo (pvz., inicijuojantis operatorius turėtų su kiekvienu skambučio perdavime dalyvaujančiu operatoriumi sudaryti sutartis bei numatyti skambučio perdavimo kelią, kurį keisti, pasikeitus kainai būtų taip pat sudėtinga). Būtent dėl to praktikoje dažniausiai naudojamas kaskadinis atsiskaitymo būdas, kai operatorius

kitam operatoriui, į kurio tinklą nukreipiamas skambutis, sumoka visą kainą už tokio skambučio perdavimą iki abonento, kuriam skambinama. Toks atsiskaitymo būdas ne tik efektyviau išnaudoja esamus išteklius, bet ir skatina konkurenciją (ypač tranzito paslaugų rinkoje), kai inicijuojantis operatorius gali pasirinkti skambutį perduoti į tokio operatoriaus tinklą, kuris siūlo skambutį pristatyti iki abonento, kuriam skambinama pigiausiai. Nepaisant to, koks atsiskaitymo būdas taikomas, skambučio perdavimas technologine prasme iš esmės nesikeičia, t. y. apima tuos pačius tinklo elementus.

Pavyzdys. Kaskadinis ir tiesioginis atsiskaitymo už skambučio perdavimą būdai

Pažymėtina, kad Tarnyba, tirdama Balso skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose rinką (toliau – Rinka), yra konstatavusi, kad „poreikis pasiekti konkretaus operatoriaus abonentą sukuria balso skambučių užbaigimo konkretaus operatoriaus Tinkle paslaugos paklausą, nes operatorius, kurio abonentas nori susisiekti su konkretaus operatoriaus abonentu, neturi jokios kitos alternatyvos skambučių užbaigimo paslaugai, teikiamai konkretaus operatoriaus Tinkle ir privalo šią paslaugą tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti iš konkretaus operatoriaus“¹. Taigi, Tarnyba yra konstatavusi, kad balso skambučių užbaigimo individualiame viešajame judriojo ryšio tinkle paslauga yra nepakeičiama – jei skambutį inicijuojantis abonentas nori prisiskambinti tam tikru telefono ryšio numeriu, inicijuojančio abonento tinklo operatorius neturi kitos išeities kaip tik (tiesiogiai ar netiesiogiai) pirkti skambučio užbaigimo paslaugą iš operatoriaus, kurio tinkle tas telefono ryšio numeris yra įdiegtas. Nagrinėjamu atveju, Ieškovo abonentui inicijavus skambutį į Atsakovo tinkle įdiegtą viešųjų judriojo ryšio paslaugų numerį, Ieškovas neturi kitos galimybės, išskyrus skambučio užbaigimo paslaugos pirkimą iš Atsakovo. Šiuo atveju Ieškovas balso skambučių užbaigimo Atsakovo tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio paslaugų numeriuose paslaugą perka netiesiogiai – per tranzitinį operatorių TEO LT, AB.

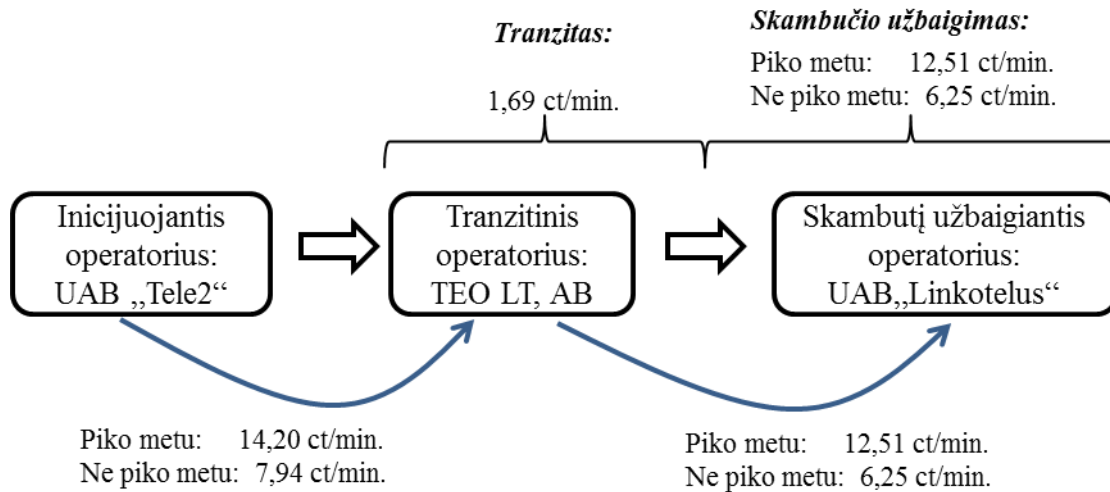
Atsižvelgiant į ginčo metu surinktą medžiagą, TEO LT, AB, kaip tranzitinio operatoriaus, Ieškovui taikoma skambučio perdavimo į Atsakovo tinkle įdiegtus viešųjų judriojo ryšio paslaugų numerius (tranzitu per TEO LT, AB tinklą) kaina susideda iš tokių dedamųjų:

	TEO LT, AB taikoma Tarnybos reguliuojama tranzito paslaugos kainos dalis, ct/min. be PVM	Atsakovo taikoma balso skambučių užbaigimo Atsakovo tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio paslaugų numeriuose kaina, ct/min. be PVM	Bendra TEO LT, AB Ieškovui taikoma balso skambučių užbaigimo Atsakovo tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio paslaugų
--	---	---	--

¹ 2009 m. gruodžio 24 d. Balso skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose rinkos tyrimo ataskaitos Nr. (43.4) LD-2227 2.3 skyriuje „Balso skambučių užbaigimo tinkluose rinkos apibrėžimas“ bei anksčiau atliktų rinkos tyrimų ataskaitų atitinkamuose skyriuose dėl rinkos apibrėžimo.

			numeriuose kaina (taikant kaskadinį atsiskaitymo būdą), ct/min. be PVM
Piko metu	1,69	12,51	14,20
Ne piko metu	1,69	6,25	7,94

Paslaugos sudedamųjų dalių kainos be PVM

Mokėjimai tarp operatorių

Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnybos direktoriaus 2006 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 1V-217 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos telekomas“, turinčio didelę įtaką nacionalinio tranzito paslaugų, teikiamų viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamų fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (toliau – Įsakymas dėl tranzito rinkos) TEO LT, AB (ankstesnis pavadinimas – AB „Lietuvos telekomas“) buvo pripažintas didelę įtaką Nacionalinio tranzito paslaugų, teikiamų viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamų fiksuotoje vietoje, rinkoje turinčiu ūkio subjektu, kuriam buvo nustatyti tam tikri įpareigojimai, įskaitant ir prieigos bei kainų kontrolės įpareigojimus. Tarnybos direktoriaus 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 1V-101 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje, skambučių inicijavimo, skambučių užbaigimo, nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų TEO LT, AB viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamu fiksuotoje vietoje, kainų nustatymo“ (toliau – Įsakymas dėl HY-LRAIC kainų) buvo nustatytos ūkio subjekto TEO LT, AB, efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje, skambučių inicijavimo, skambučių užbaigimo, nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų TEO LT, AB viešuoju ryšių tinklu, teikiamu fiksuotoje vietoje, kainos. Šio įsakymo III skyriaus lentelės 1.1 papunktyje nustatyta aukščiausia nacionalinio I tipo tranzito paslaugos kaina (1,69 ct/min. be PVM), kurią gali taikyti TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, jog TEO LT, AB taikoma kainos dalis už skambučių tranzito paslaugą yra reguliuojama atsižvelgiant į Tarnybos nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus ir neviršija Įsakymu dėl HY-LRAIC kainų nustatytos aukščiausios kainų ribos, o Įsakymu dėl tranzito rinkos TEO LT, AB nustatytas ir prieigos įpareigojimas, kuriuo vadovaudamasis TEO LT, AB privalo teikti tranzito paslaugas, nepaisydamas to, koks atsiskaitymo būdas naudojamas, bei į ginčo metu surinktą medžiagą, darytina išvada, kad Ieškovas neginčija TEO LT, AB už skambučio tranzitą taikomoms kainoms dalies, o tik Atsakovo taikomą kainą už balso skambučio užbaigimą Atsakovo tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio paslaugų numeriuose.

Išnagrinėjusi ginčo medžiagą, atsižvelgdama į Ginčų tarp ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, ir ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimo taisyklių,

patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1017 „Dėl Ginčų tarp ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, ir ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Ginčų taisyklės) 6.6, 6.7, 6.12, 6.14 papunkčius bei ERĮ 1 ir 2 straipsniuose numatytus reguliavimo principus (pvz., veiksmingo ribotų išteklių valdymo ir naudojimo, veiksmingos konkurencijos užtikrinimo), Komisija konstatuoja, kad ginčas yra kilęs dėl skambučio užbaigimo, persiunčiant skambutį iš Ieškovo tinklo į Atsakovo tinkle įdiegtus viešųjų judriojo ryšio paslaugų numerius, kainos (toliau – Kaina), kurią Ieškovas netiesiogiai (per tranzitinį operatorių TEO LT, AB) moka Atsakovui. Šiuo metu Atsakovo Ieškovui taikoma Kaina yra 12,51 ct/min. be PVM piko metu ir 6,25 ct/min. be PVM ne piko metu, o Ieškovas reikalauja, kad Atsakovo taikoma Kaina būtų ne didesnė nei 3,60 ct/min. be PVM. Ši Kaina buvo nustatyta 2011 m. tinklų sujungimo sutartyje tarp TEO LT, AB ir Atsakovo ir nuo to laiko nebuvo keičiama. Pažymėtina, kad jos nustatymo metu Kaina buvo iš esmės lygi Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymais Nr. 1V-1515 „Dėl ūkio subjekto UAB „Bitė Lietuva“, turinčio didelę įtaką Balso skambučių užbaigimo UAB „Bitė Lietuva“ viešajame judriojo telefono ryšio tinkle rinkoje“, Nr. 1V-1516 „Dėl ūkio subjekto UAB „Omnitel“, turinčio didelę įtaką Balso skambučių užbaigimo UAB „Omnitel“ viešajame judriojo telefono ryšio tinkle rinkoje“, Nr. 1V-1517 „Dėl ūkio subjekto UAB „Tele2“, turinčio didelę įtaką Balso skambučių užbaigimo UAB „Tele2“ viešajame judriojo telefono ryšio tinkle rinkoje“ ūkio subjektams UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir Ieškovui nustatytai reguliuojamai balso skambučių užbaigimo atitinkamų ūkio subjektų individualiuosiuose viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose aukščiausiai kainų ribai, taikytinai laikotarpiu nuo 2011 m. sausio 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d. Nuo Kainos nustatymo dienos dėl taikomo reguliavimo skambučių užbaigimo Ieškovo, UAB „Omnitel“ ir UAB „Bitė Lietuva“ kainos buvo sumažintos, tačiau Atsakovui toks reguliavimas nebuvo taikomas, nes jis paskutinio rinkos tyrimo metu (kuris buvo baigtas minėtais 2009 m. gruodžio 24 d. Tarnybos direktoriaus įsakymais) nebuvo pripažintas ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką atitinkamoje Rinkoje.

Išnagrinėjusi pateiktą medžiagą, Komisija konstatuoja, jog Atsakovas nepateikė informacijos, kuri leistų įsitikinti, jog Atsakovo taikoma Kaina yra pagrįsta sąnaudomis, tačiau reikia pastebėti, jog Atsakovas nėra pripažintas didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu Rinkoje ir šios paslaugos atžvilgiu jam nėra taikomi ERĮ 17 straipsnyje numatyti įpareigojimai, įskaitant sąnaudų apskaitos bei kainų kontrolės įpareigojimus. Nepaisant to, Komisija reikalavimų pagrįstumą vertina ginčo šalių pateiktų įrodymų ir argumentų apimtyje, taip pat siekdama ERĮ bei Ginčų taisyklių numatytų tikslų. Komisijos nuomone, konkurencingoje rinkoje turėtų būti taikomos tokios kainos, kurios būtų artimos patiriamoms efektyvaus operatoriaus sąnaudoms. Rekomendacija taip pat rekomenduoja taikyti skambučio užbaigimo kainas, pagrįstas efektyviai veikiančio ir efektyviausias technologijas (įskaitant naujos kartos tinklus) taikančio operatoriaus sąnaudomis, o jų vertinimą pagrįsti einamosiomis sąnaudomis ir taikyti modeliavimo būdą „iš apačios į viršų“, pagrįstą ilgojo laikotarpio papildomosiomis sąnaudomis (LRIC), kaip tinkamą sąnaudų metodologiją.

Komisija, vadovaudamasi Ginčų taisyklių 15.13 papunkčiu turi teisę nagrinėjant ginčą naudoti su ginčo sprendimu susijusių kitais tikslais Tarnyboje gautą informaciją. Tarnyba, vykdydama Rinkos tyrimą, 2013 m. birželio 26 d. raštu Nr. (43.4) 1B-3184 išsiuntė Balso skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose rinkos tyrimo anketą (toliau – Anketa). Įvertinus respondentų atsakymus į Anketos klausimus, darytina išvada, kad situacija Rinkoje paslaugų pakeičiamumo požiūriu liko nepakitusi – t. y. balso skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose paslauga nėra pakeičiama jokia kita paslauga nei iš paklausos, nei iš pasiūlos pusės, o kiekvienas operatorius turi didelę įtaką teikdamas balso skambučių užbaigimo savo viešajame judriojo ryšio tinkle (toliau – Tinklas) paslaugas, nes, nesant reguliavimo, turi galimybes ir motyvus nustatyti balso skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugos kainą, nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Atsakymuose į Anketą, respondentai nenurodė, jog įvyko esminių technologinių ar ekonominių pokyčių Rinkoje (išskyrus naujų Rinkos dalyvių atsiradimą), kurie galėtų sąlygoti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. patvirtintos Balso skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo

telefono ryšio tinkluose rinkos tyrimo ataskaitos Nr. (43.4) LD-2227 (toliau – Ataskaita) 2.3 skyriuje pateikto balso skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugos apibrėžimo pasikeitimą, todėl darytina išvada, kad Balso skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose rinką sudaro atskiros Balso skambučių užbaigimo konkrečių operatorių Tinkluose rinkos.

Atsižvelgiant į tai, Atsakovo teikiama balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle paslauga sudarytų atskirą Balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle rinką Lietuvos Respublikoje. Konkurencija tokioje rinkoje nėra veiksminga, nes Atsakovas vienintelis kontroliuoja prieigą prie tinklo galinio taško, kuris yra identifikuojamas viešųjų judriojo ryšio paslaugų numeriu ir joks kitas ūkio subjektas negali suteikti balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle paslaugos. Lietuvoje taikomas atsiskaitymo už balso skambučių užbaigimo paslaugas principas „skambinančioji pusė moka“ ir prieigos prie Tinklo galinių taškų kontrolė sukuria situaciją, kad joks kitas operatorius, išskyrus Atsakovą, negali pradėti teikti balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle paslaugos. Atsižvelgiant į tai, Atsakovas turi motyvų ir, nesant reguliavimo, galimybes vienašališkai nustatyti ir taikyti per aukštas balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle kainas.

Komisija, išnagrinėjusi ginčo metu surinktą ir kitą papildomą medžiagą, nustatė, kad:

1. 2012 metais Atsakovo taikyta kaina už balso skambučių užbaigimą Atsakovo Tinkle buvo 12,51 ct/min. piko metu ir 6,26 ct/min. ne piko metu (be PVM), kai Tarnybos nustatyta balso skambučių užbaigimo UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir Ieškovo Tinkluose kaina tais pačiais metais buvo 6,99 ct/min. piko metu ir 3,5 ct/min. ne piko metu (be PVM), t. y. Atsakovas 2012 m. taikė 79 % didesnę balso skambučių užbaigimo savo Tinkle kainą, nei Tarnybos nustatyta balso skambučių užbaigimo UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir Ieškovo Tinkluose kaina.

2. Įsakymo 4.2 papunkčiu balso skambučių užbaigimo UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir Ieškovo Tinkluose kaina nuo 2013 m. balandžio 1 d. buvo sumažinta iki 3,6 ct/min. (be PVM) bet kuriuo paros metu. Ši kaina buvo nustatyta vadovaujantis Rekomendacijos 12 punktu, t. y. naudojant BU-LRAIC apskaitos modelį balso skambučių užbaigimo viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose kainoms nustatyti pagal Rekomendacijos reikalavimus suformavusių ir rezultatus patvirtinusių Europos Sąjungos šalių vidurkį, kuris buvo lygus 0,0104 EUR/min. arba 0,0360 Lt/min.

3. Šiuo metu Atsakovo taikoma kaina už balso skambučių užbaigimą Atsakovo tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio paslaugų numeriuose yra 12,51 ct/min. piko metu bei 6,26 ct/min. ne piko metu (be PVM) ir vidutiniškai sudaro 11,28 ct/min. (vertinant 2013 m. vidutines pajamas už skambučių užbaigimą Atsakovo tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio paslaugų numeriuose, kai skambučiai inicijuojami kituose Lietuvos Respublikos viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose), o tai yra net 3,13 karto daugiau nei šiuo metu taikoma balso skambučių užbaigimo ūkio subjektų UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir Ieškovo Tinkluose kaina (kuri yra 3,6 ct/min.).

Taikydamas per dideles balso skambučių užbaigimo Tinkle kainas, Atsakovas sudaro kliūtis efektyviai konkurencijai dėl galutinių paslaugų gavėjų, kadangi kitų viešųjų ryšių tinklų operatoriai, kurių abonentai skambina į Atsakovo Tinklą, mokėdami Atsakovo taikomas per dideles balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio paslaugų numeriuose kainas, patiria daugiau sąnaudų, o tuo pačiu Atsakovas gauna nepagrįstai daugiau pajamų.

Vadovaudamiesi ERI 34 straipsnio 2 dalimi, viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai privalo viešai skelbti skaidrią informaciją apie teikiamų paslaugų kainas ir tarifus. Siekiant užtikrinti numatytos elektroninių ryšių paslaugų gavėjų teisės žinoti elektroninių ryšių paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kainas įgyvendinimą, Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1V-1160 „Dėl Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo“, 42 punktą reikalauja, jog viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai privalo iki įvykstant sujungimui informuoti toniniu signalu viešųjų telefono ryšio paslaugų vartotoją apie tai, kad jis skambina į kito elektroninių ryšių paslaugų teikėjo tinklą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, bei į Lietuvos Respublikoje taikomą telefono ryšio numerių skyrimo tvarką ir galimybę perkelti telefono ryšio numerius (kai pagal konkretų telefono ryšio numerį vartotojas negali identifikuoti viešojo ryšių tinklo, į kurį skambina) bei esant asimetrinėms balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle įdiegtuose viešųjų judriojo ryšio

paslaugų numeriuose kainoms, kiti viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, atsižvelgdami į jų patiriamas didesnes balso skambučių užbaigimo Atsakovo Tinkle sąnaudas ir siekdami nustatyti didesnes mažmeninių paslaugų kainas skambinant į Atsakovo Tinkle įdiegtus viešųjų judriojo ryšio paslaugų numerius, neturės galimybių užtikrinti elektroninių ryšių paslaugų vartotojų teisės žinoti teikiamų paslaugų kainų įgyvendinimo iki jiems paskambinus į Atsakovo Tinklą. Atsižvelgiant į tai, asimetrinių balso skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose kainų taikymas gali sąlygoti elektroninių ryšių paslaugų gavėjų teisių ir teisėtų interesų pažeidimus.

Rekomendacijos 7 konstatuojamojoje dalyje ir Rekomendacijos 1 punkte Europos Komisija nurodo, kad reguliuojant skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose kainas, tikslinga taikyti šių kainų simetriškumo principą, kuris užtikrintų sąlygas efektyviai konkurencijai ilguoju laikotarpiu, kas savo ruožtu sąlygotų naudą galutiniams paslaugų gavėjams per padidėjusį paslaugų pasirinkimą ir (ar) mažesnes paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, jog Tarnybos Įsakymu nustatyta ir šiuo metu ūkio subjektų UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir Ieškovo taikoma balso skambučių užbaigimo Tinkle kaina (3,6 ct/min.) yra pagrįsta Rekomendacijos 12 punktu, t. y. naudojant efektyvaus operatoriaus BU-LRAIC apskaitos modelį balso skambučių užbaigimo viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose kainoms nustatyti pagal Rekomendacijos reikalavimus suformavusių ir rezultatus patvirtinusių Europos Sąjungos šalių vidurkį, o taip pat į tai, jog tokia kaina užtikrintų sąlygas efektyviai konkurencijai ilguoju laikotarpiu, kas savo ruožtu sąlygotų naudą galutiniams paslaugų gavėjams, Komisijos nuomone, Atsakovas turėtų taikyti ne didesnę nei 3,60 ct/min. Kainą bet kuriuo paros metu.

Atsižvelgdama į Taisyklių 6.6, 6.7, 6.12, 6.14 papunkčius, ERĮ 1 ir 2 straipsniuose numatytus reguliavimo principus (pvz., veiksmingo ribotų išteklių valdymo ir naudojimo, veiksmingos konkurencijos užtikrinimo), Komisija, skatindama ilgalaikę konkurenciją, efektyvias investicijas ir naujovių diegimą ir didžiausią įmanomą naudą galutiniams paslaugų gavėjams, konstatuoja, jog Ieškovo reikalavimas tenkintinas.

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir vadovaudamasi ERĮ 28 straipsnio 2 bei 14 dalimis, Ginčų taisyklių 103, 106 bei 109 punktais, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

teikti Tarnybos direktoriui priimti sprendimą tenkinti UAB „Tele2“ 2013 m. rugpjūčio 9 d. prašymą „Dėl ginčo, kilusio tarp UAB „Tele2“ ir UAB „Linkotelus“, išsprendimo“ įpareigojant UAB „Linkotelus“ už kiekvieną minutę, inicijuotą UAB „Tele2“ tinkle ir persiustą į UAB „Linkotelus“ tinklą, UAB „Tele2“ taikyti kainas ne didesnes nei 0,0360 Lt/min.

Ginčo šalys per 14 dienų nuo šio Komisijos sprendimo įsigaliojimo turi teisę kreiptis tiesiogiai į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės.

Komisijos pirmininkas

Henrikas Varnas

Komisijos nariai

Gintarė Lapkauskienė

Augutis Čėsna

Viktoras Syrusas

Edis Urbanavičius